

TÜRKİYE EKONOMİSİNE BAKIŞ

Ender YORGANCILAR
EBSO Yönetim Kurulu Başkanı
TOBB Başkan Yardımcısı

AUSTRALIA Independent state
Bermuda Dependency or area of special sovereignty
Stky / AZORES Island / island group
★ Capital

Scale: 1:50,000,000
Reference Projection:
WGS 1984 UTM
Standard parallels: 30° N, 60° S

ABD

FED'in son toplantısı'ndan sürpriz çıkmadı. Varlık alım programını 10 milyar dolar daha azalttı. İşgücü piyasasında iyileşme sürüyor. İlk çeyrekte %-2,9 daraldı.

AB

Avrupa Merkez Bankası, son toplantısında gerekirse parasal genişlemeye daha hız vereceklerini açıkladı. İlk çeyrek büyüme %0,2.

TÜRKİYE

C.başkanlığı seçimi, jeopolitik riskler ve iç siyasetin gölgesinde ilk çeyrekte %4,3 büyüdü.

ORTADOĞU

Suriye'nin ardından, Irak'ta yaşanan mezhep savaşları hız kazanarak sınırlarımıza kadar ulaşmıştır.

ÇİN

İlk çeyrekte %7,4 büyümeye rağmen, IMF tarafından finansal riskler konusunda uyarılmıştır.

RUSYA

Ukrayna ile yaşanan sorunların devam etmesi beklenmekte ve faiz artırımına devam edilebileceği tahmin edilmektedir. %1 büyümüştür.

JAPONYA

2014 ilk çeyreğinde %1,6 büyümeye rağmen, yıl içinde çevre ülkelerden kaynaklı daralma beklenmekte.

ULUSLARARASI BAKIŞ

- Standard&Poor's Türkiye'nin yatırım yapılabilir pozisyonunu korusa da, Moody's kırılmalıkların altını çizmiş, Morgan Stanley, Türkiye için tavsiyesinin 'ağırlığını azalt'a indirmiştir.
- Dünya Bankası iç talepteki daralma nedeniyle, Türkiye için 2014 yılı büyüme tahminini yüzde 2,4 seviyesine çekmiştir.
- Bu hafta içinde Fitch, Türkiye'deki 3 bankanın notunu kırarak, Türkiye'nin kredi notunu BBB- ve BBB olarak teyit etmiş, 2014 büyüme tahminini yüzde 3,2'den yüzde 2,5'e düşürmüştür.
- IMF Küresel İstikrar Raporu'nda;
Gelişmekte olan ülkeler için;
 - Makroekonomik dengesizliklerin arttığı,
 - Reel sektörün, orta ölçekli şokları kaldırabileceği,
 - Özel sektör borcunun ülke ekonomilerini kırılmalılaştırdığı belirtilmiştir.

TÜRKİYE'NİN RİSKLERİ

KIRILGAN BEŞLİ VE DIŞ BORÇ/İHRACAT ORANLARI (%)

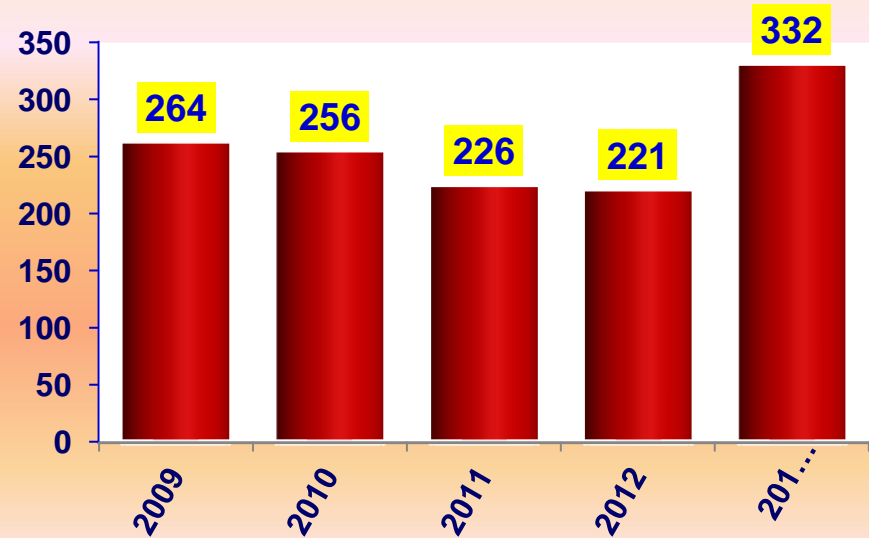
Ülkeler	2012 Milyar Dolar		
	Dış Borç	İhracat	Dış Borç/İhracat (%)
TÜRKİYE	337,4	152,5	221
Brezilya	440,4	242,6	181
Hindistan	379	294,2	129
Endonezya	254,8	188,5	135
G. Afrika	137,5	87,3	157

Toplam dış borç stokunun ihracata oranı yüksekse, ödeme kapasitesi düşüktür. Türkiye’de bu oran %221’dir ve yüksektir. Bu da ödeme kapasitesinin düşük olduğunu göstermektedir.

Son 5 yılın en yüksek oranına sahiptir.

Kaynak: Dünya Bankası, DTÖ

Türkiye'nin Dış Borç/İhracat (Milyar \$)

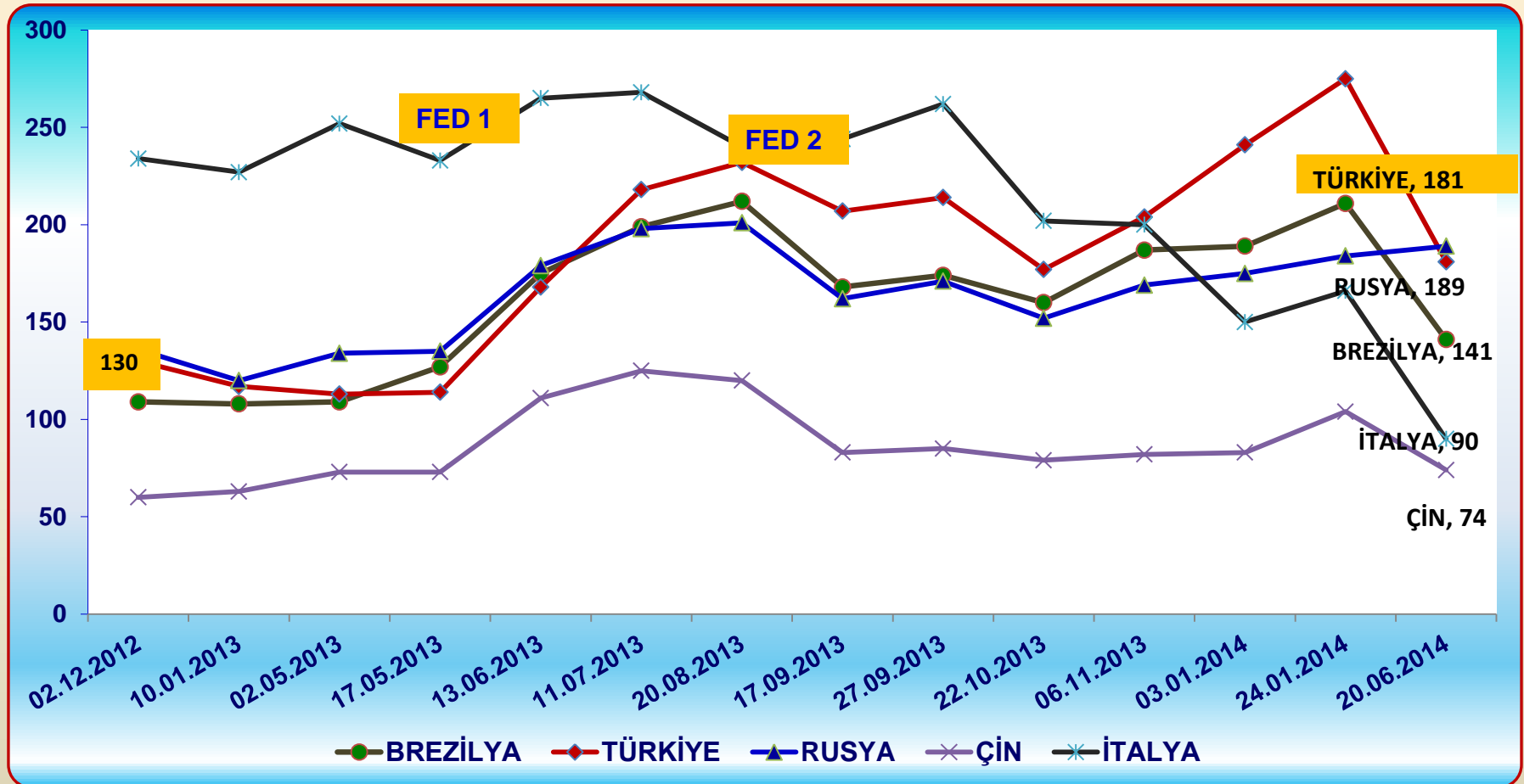
REEL SEKTÖRÜN DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Bir Önceki Yıla Göre Değişim Oranları %)

ARTIŞ ORANLARI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VARLIKLAR	%5,69	%3,24	%1,33	% -7,20	%10,77	%7,0
YÜKÜMLÜLÜKLER	%16,77	% -2,63	%19,49	%13,66	%12,59	%18,0
Nakdi Kredi Yükümlülüğü	%18,75	% -3,35	%19,57	%13,74	%12,86	%17,21
DÖVİZ POZİSYONU AÇIĞI	%32,42	% -9,25	%42,80	%32,66	%13,75	%24,83
DÖVİZ POZİSYONU AÇIĞI (Milyon Dolar)	-71.324	-64.723	-92.423	-122.609	-139.469	-174.094

Kaynak: TCMB

Kurlarda yaşanan dalgalanmalardan sanayicinin maliyeti katlanarak artmıştır.

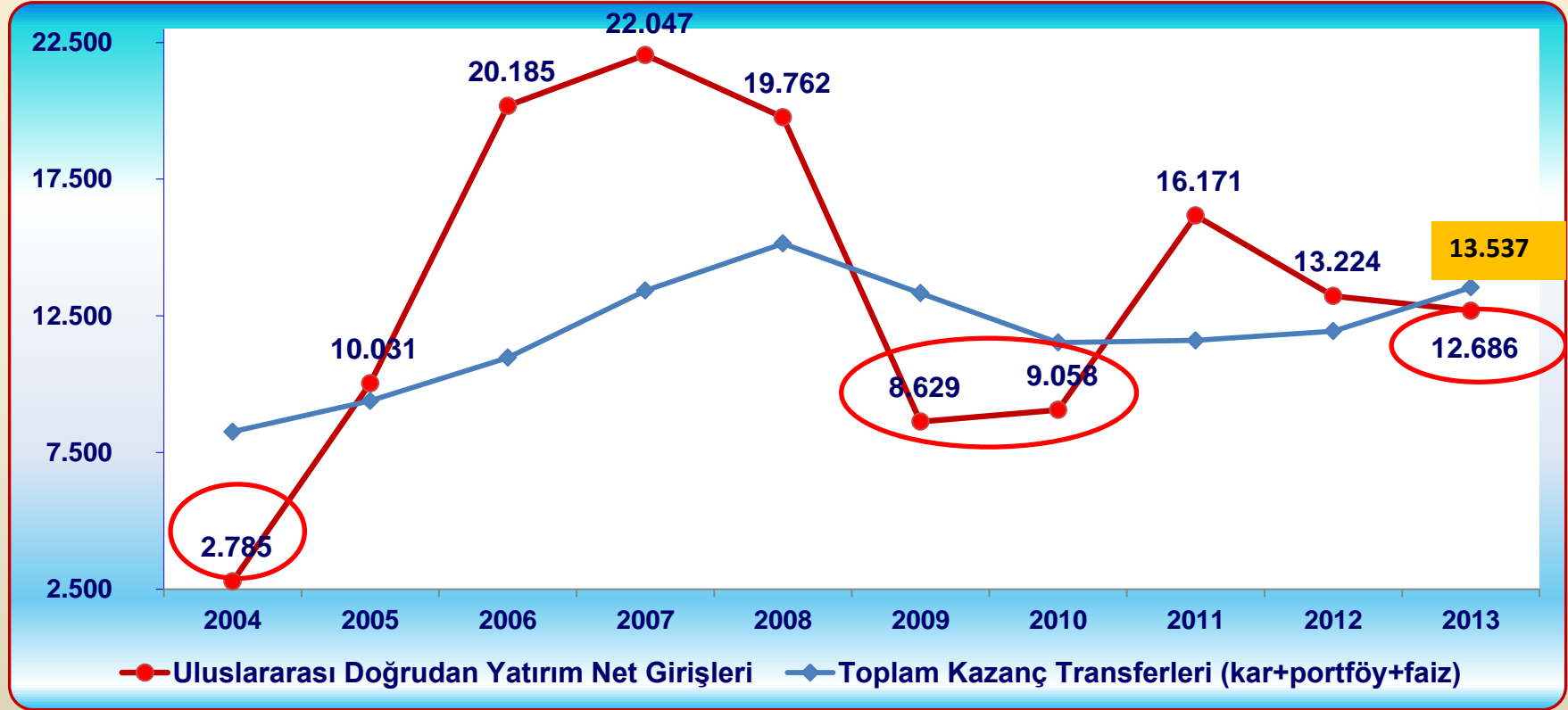
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN RİSK PRİMİ (CDS*)

Kaynak: Bloomberg

Uluslararası piyasalarda büyük bir dikkatle izlenen CDS endeksi, özellikle yabancı yatırımcıların öncelikle izlediği bir değerdir. 2012 sonunda 130 olan Türkiye'nin CDS endeksi, bugün Ukrayna hamlesiyle, ekonomik boykota maruz bırakılan Rusya'yla aynı seviyede yer almaktadır.

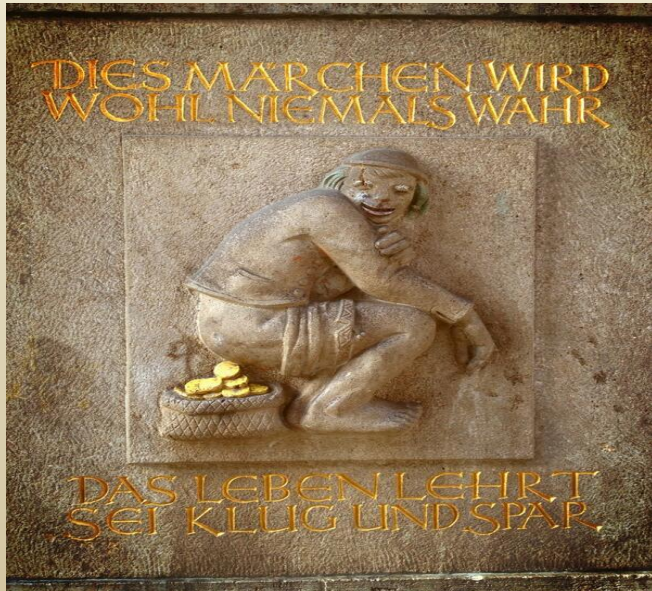
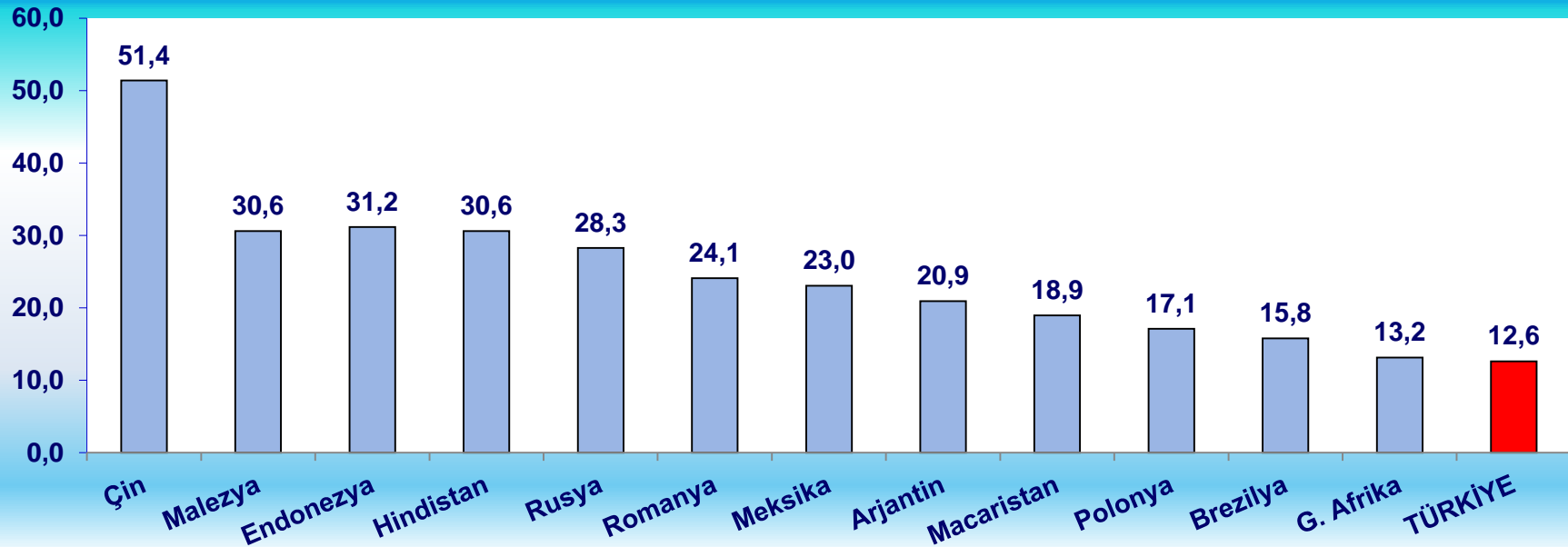
ULUSLARARASI DOĞRUDAN NET YATIRIM GİRİŞLERİ VE KAZANÇ TRANSFERLERİ (Milyon \$)

Kaynak: TCMB

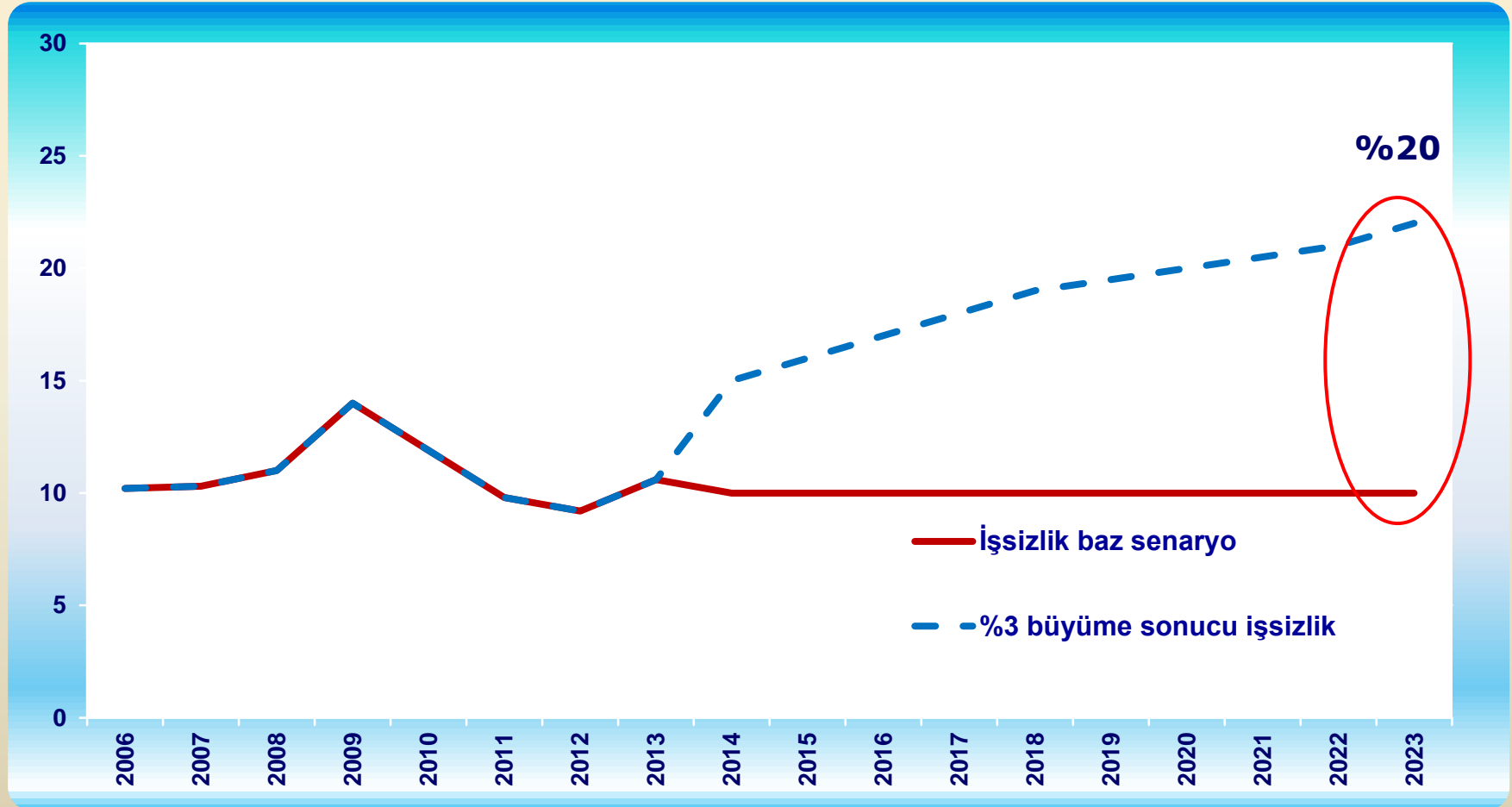
Son 10 yılda, uluslararası net yatırım girişleri 2001 krizi sonrası, 2008 küresel kriz sonrası ve 2013 yılında yabancıların kazanç transferlerinin altında seyretmiştir.

TASARRUF ORANI/GSYİH (%)

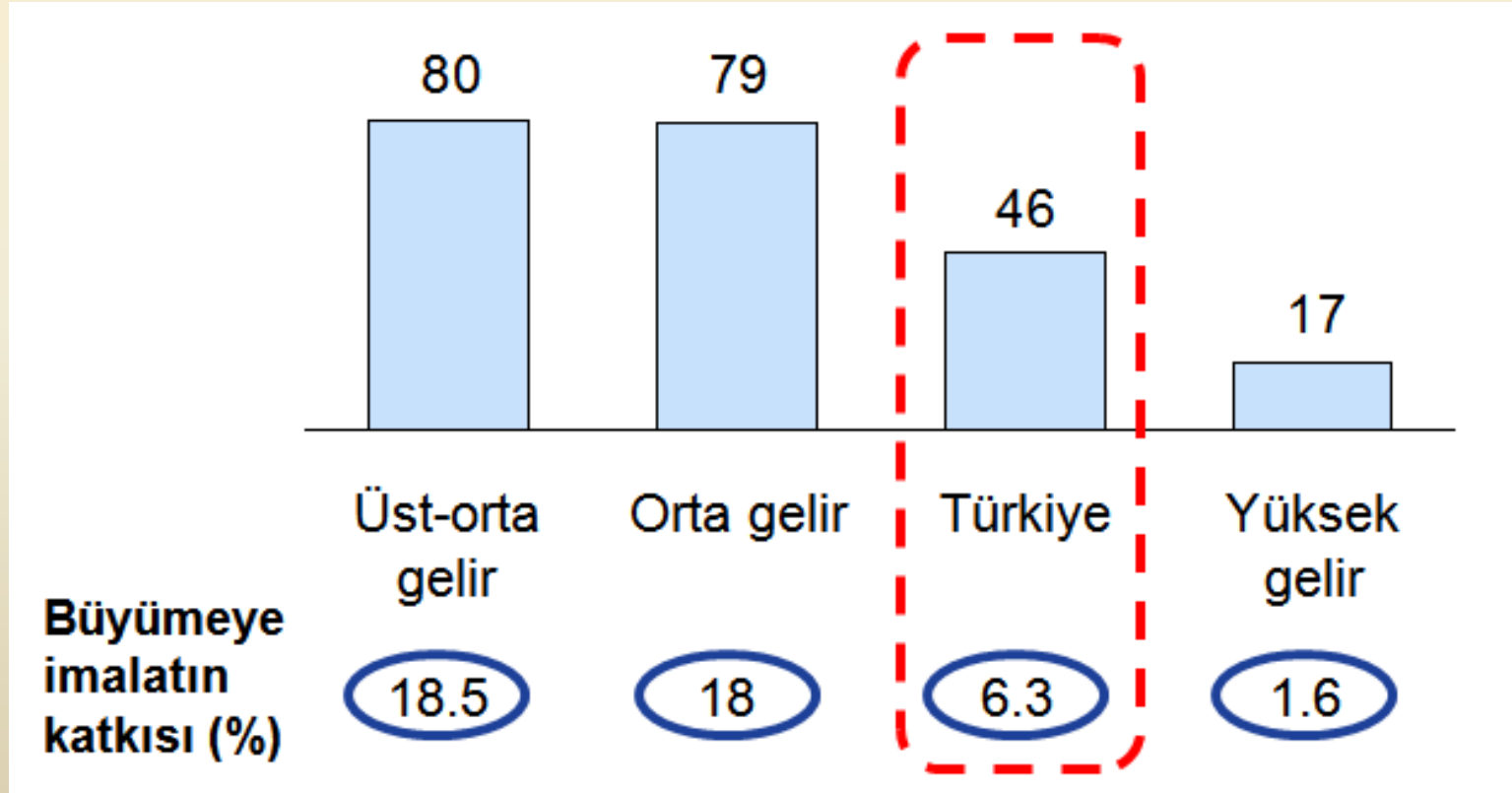
Düsseldorf'ta bir banka duvarında :
**"Bu masal asla gerçekleşmez.
Dolayısıyla hayat öğretir ki; akıllı ve tasarruflu ol"**

İŞSİZLİK ARTIŞ EĞİLİMİNDE

İMALATTAN ÇIKIŞ HIZI ENDİŞE VERİCİ

Seçilmiş ülke gruplarında ve Türkiye’de
2000-2010 dönemindeki toplam büyüme (%)

İŞSİZLİĞİN BOYUTU

UKRAYNA-RUSYA ENERJİ HATTI

Ukrayna üzerinden gelen doğalgaz ana boru hatları

ÜLKE

Ukrayna üzerinden en çok Rus gazı alan AB ülkeleri

Rusya'dan ithal edilen gaz kullanımı (%)

Ukrayna'nın Politik ve Kültürel Ayrışması

Rusya-AB çekişmesinin temel sebebi DOĞALGAZ

58%

66%

Ukrayna tarafından tüketilen ve Rusya'dan ithal edilen doğalgaz oranı

Rusya tarafından AB'ye Ukrayna üzerinden ihraç edilen doğalgaz oranı

ABD-AB SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

AB'YE EN FAZLA İHRACAT YAPAN İLK 7 ÜLKE	İHRACAT MİLYON EURO	AB'DEN EN FAZLA İTHALAT YAPAN İLK 7 ÜLKE	İTHALAT MİLYON EURO
1.ÇİN	289.927	1.ABD	291.901
2.RUSYA	213.257	2.ÇİN	143.876
3.ABD	205.794	3.İSVİÇRE	133.342
4.İSVİÇRE	104.544	4.RUSYA	123.266
5.NORVEÇ	100.437	5.TÜRKİYE	75.200
6.JAPONYA	63.813	6.JAPONYA	55.490
7.TÜRKİYE	47.812	7.NORVEÇ	49.822

Kaynak:Dünya Ticaret Örgütü

ABD'NİN AB'YE İHRACAT VE İTHALATINDA İLK 5 ÜRÜN

Makine ve ulaşım araçları

Kimyasal ürünler

Muhtelif imalat ürünler

Mineral petrol ve yağ ürünleri

Başlıca sınıflandırılmış mamul mal

Dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması ile doğuya kayan üretim ve ticaretin rotası değişebilecektir. ABD'nin önce Pasifik ardından AB ile yapacağı anlaşma dünya ekonomisinin %70'ini kapsamaktadır. Zira 20 milyar dolar ticaret hacmine sahip Türkiye-ABD ilişkileri, anlaşma sonrasında Türkiye aleyhine büyük zarar görecektir, Türkiye ABD için açık pazar haline gelebilecektir. AB'yle ABD arasında şu anda ortalama yüzde 3 olan gümrük duvarı sıfırlanacaktır. Türkiye de eş zamanlı olarak ABD ile STA müzakerelerine başlamalıdır.

TÜRKİYE-İZMİR İRAK DIŞ TİCARETİ

Yıl	TÜRKİYE		İZMİR	
	İhracat Dolar	İthalat Dolar	İhracat Dolar	İthalat Dolar
2009	5.123.406.267	120.558.160	87.052.309	157.951
2010	6.036.362.316	153.475.601	85.365.066	61.967
2011	8.310.129.576	86.753.336	158.553.766	279.129
2012	10.822.143.970	149.327.537	217.100.334	5.915.080
2013	11.949.076.110	145.684.219	283.298.138	11.444.869
2014 (Ocak-Nisan)	4.060.073.102	97.706.134	77.516.565	891.112

Almanya'dan sonra ikinci pazarımız olan Irak'ta 1.550 Türk Firması faaliyet göstermektedir. Türkiye genelinde Irak ile olan ticaretimiz net ihracatçı düzeyindedir. Bu da ülkemizin kısa vadede de olsa göreceği zararı açıkça ortaya koymaktadır.

17. Büyük Ekonomi Türkiye

- İş Yapma Endeksinde 132./189
- Rekabet Endeksinde 44./144
- İnovasyon Endeksinde 68./142
- İnsani Gelişme Endeksi 90./187
- Tasarruf Oranında 130./174
- Demokrasi Endeksinde 88./167
- OECD İyi Yaşam Endeksinde 34 ülke içinde sonuncu
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde en çok ceza almada 1.
- Sosyal Gelişim Endeksinde 64./132
- Eğitim Harcamalarında 144./171 ülke içinde yer almaktadır.

YAKIN GELECEĞİ ŞEKİLLENDİRECEK BUGÜNÜN GÜNDEM MADDELERİ

1. Seçim sürecinin Türkiye'nin siyasi ve ekonomi geleceğine yansımaları,
2. AB normları çerçevesinde, demokrasi ve hukuk alanındaki açıklarımız,
3. Barış sürecinin uzaması,
4. AB ve ABD'de toparlanma güçlenirken, sınır komşularımızda bitmeyen sorunlar ve jeopolitik riskin mevcudiyeti
5. 32 yılda 16 kere değişen Anayasa'nın ve 11 yılda 13 kez değişen eğitim sisteminin gelecek Türkiye'sinden uzak kalması

2013 YILI 100 BÜYÜK VE 500 BÜYÜK FİRMA'NIN 2012 YILINA GÖRE KARŞILAŞTIRMASI

2013 yılı Türkiye ekonomisine baktığımızda, %4'lük büyüme oranı, ihracat ve borçlardaki olumsuz durumun firmalarımızın performanslarına da birebir yansıdığını görmekteyiz. **500 Büyük Firma için 59 EBSO üyemiz bulunmakta ve 500 büyüğün toplam üretimlerinin %10'unu karşılamaktadır.**

	EBSO 100 BÜYÜK	İSO 500 BÜYÜK
Üretimden Satışlar	%5,5	%8,2
Ciro	%4,9	%7,4
Zarar	%213	%100
Zarar Eden Firma Sayısı	26	129
Ar-Ge Gideri/Ciro	%0,15	%0,47
İstihdam	%6,4	%4,2
İhracat	%-18,7	%-0,7
Satış Karlılığı	%4,4	%4,9
Borç/Özkaynak	%191,4	%132,4

Teşekkürler